

Sygn. akt III AUa 503/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Jolanta Hawryszko (spr.)
Sędziowie:	Urszula Iwanowska Romana Mrotek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 23 czerwca 2021 r. w S.

sprawy J. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do świadczenia postojowego

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 2 listopada 2020 r., sygn. akt VI U 808/20

1. oddala apelację,
2. zasądza od J. B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego organu rentowego w postępowaniu apelacyjnym.

Romana Mrotek	Jolanta Hawryszko	Urszula Iwanowska
---------------	-------------------	-------------------

Sygn. akt III AUa 503/20

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z 27.05.2020 r., działając na podstawie art. 15zv ustawy z 2.03.2020 o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 374 ze zm.; dalej jako ustawa covidowa) w zw. z art. 83 ust. 1 i 2 ustawy z 13.10.1998 o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 266 ze zm.) odmówił J. B. prawa do świadczenia postojowego, ponieważ pomimo że J. B. pozarolniczą działalność gospodarczą rozpoczął przed 1 kwietnia 2020 to z treści jego wniosku o świadczenie postojowe wynika, że jego przychód w dwóch miesiącach poprzedzających złożenie wniosku tj. w lutym i marcu 2020r. wyniósł 0,00 zł, więc nie spełnił warunku dotyczącego 15% spadku przychodu.

Odwołanie od decyzji wywiódł wnioskodawca. W uzasadnieniu wskazał, że od 2015 roku prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą tj. Szkołę Menedżerów Sprzedaży J. B. - szkolenia dla działów sprzedaży. Specyfika branży powoduje, że wiele firm (potencjalnych klientów) planuje i realizuje budżety szkoleniowe po rozpoczęciu nowego roku, co owocuje realizacją projektów w miesiącach wiosennych oraz po wakacjach i pod koniec roku. W związku z tym odwołujący wskazał na zerowy przychód w miesiącach styczeń i luty 2020 roku. Jednocześnie dodał, że po wybuchu pandemii, podobnie jak wielu innych przedsiębiorców, w związku z całkowitym zakazem prowadzenia działalności (sprowadzającej się do szkoleń, spotkań, podróży) w kolejnych miesiącach (kwiecień, maj 2020r.) nadal miał zerowy przychód.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i wyjaśnił, że z art. 15zq ust. 4 ustawy covidowej wynika, że wymogów ustawowych nie stosuje się do osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą, do której mają zastosowanie przepisy dotyczące zryczałtowanego podatku dochodowego w formie karty podatkowej i która korzystała ze zwolnienia sprzedaży od podatku od towarów i usług na podstawie art. 113 ust. 1 i 9 ustawy z 11.03.2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2020 r. poz. 106) – art. 15zq ust. 6 powołanej ustawy. Ubezpieczony we wniosku o świadczenie postojowe wskazał, że nie należy do tego kręgu ustawowego. Nadto z uzasadnienia projektu ustawy wprowadzającej prawo do świadczenia postojowego jednoznacznie wynika, że nie chodzi o jakikolwiek przestój w prowadzeniu działalności, ale przestój wywołany pandemią.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 2 listopada 2020 r. oddalił odwołanie i zasądził od J. B. na rzecz organu 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że J. B. prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą pod nazwą Szkoła Menedżerów Sprzedaży J. B. i z tego tytułu zgłoszony jest do ubezpieczeń społecznych. Wniosek o świadczenie postojowe złożył 6.04.2020 r. i wskazał jako formę opodatkowania w roku 2020: pozostałe formy opodatkowania w tym karta podatkowa i brak zwolnienia z opłacania podatku VAT, a nadto, że przychód osiągnięty w dwóch ostatnich miesiącach poprzedzających miesiąc złożenia wniosku tj. luty i marzec 2020 roku wyniósł 0,00 zł. W rozliczeniach podatkowych za miesiące: styczeń, luty, marzec 2018 oraz styczeń, luty, marzec 2019 J. B. wykazał zerowe przychody, podając jedynie wysokości poniesionej w poszczególnych miesiącach starty. W pozostałych miesiącach w roku 2018, jak i w roku 2019, ubezpieczony wykazał przychód od 9.240 zł do 83.448 zł. J. B. skorzystał ze zwolnienia z opłacania należności z tytułu składek za miesiące: marzec, kwiecień i maj 2020r. – w ramach pomocy publicznej, która ma na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce, o której mowa w Sekcji 3.1 Komunikatu Komisji – Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił odwołanie i wyjaśnił, że spór sprowadzał się do interpretacji przepisów ustawy covidowej co do świadczenia postojowego. Wnioskodawca wskazywał, że powinien otrzymać świadczenie postojowe, ponieważ jest osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą, która z powodu pandemii nie przyniosła w pierwszych miesiącach tego roku przychodów. Wyjaśnił, że prowadzi Szkołę Menedżerów Sprzedaży J. B., tj. szkolenia dla działów sprzedaży. Wiele firm tego rodzaju realizuje budżety szkoleniowe po rozpoczęciu nowego roku, co skutkuje realizacją projektów w miesiącach wiosennych, po wakacjach i pod koniec roku, a co w konsekwencji spowodowało, że odwołujący miał zerowy przychód w miesiącach poprzedzających złożenie wniosku. Natomiast zdaniem organu rentowego pomimo, że J. B. nie spełnił warunku dotyczącego 15% spadku przychodu o jakim mowa w art. 15zq ust. 4 ustawy covidowej.

Sąd Okręgowy wskazał, że kwestia świadczeń postojowych uregulowana została w art. 15 zq ust. 1 pkt 1 tej ustawy covidowej, który stanowi, że osobie prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z 6 marca 2018 Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, zwanej dalej „osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą”, przysługuje świadczenie postojowe. Stosownie do art. 15zq ust. 4 ww. ustawy covidowej świadczenie postojowe przysługuje, osobie prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą, jeżeli rozpoczęła prowadzenie tej działalności przed 1 kwietnia 2020 i nie zawiesiła prowadzenia działalności oraz jeżeli przychód z prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym

od osób fizycznych uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o świadczenie postojowe był o co najmniej 15 % niższy od przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc. Ustawa covidowa wprost zatem określa krąg przedsiębiorców - osób prowadzących działalność gospodarczą, którym przysługuje świadczenie postojowe i warunki jakie muszą spełnić ubiegając się o tego rodzaju pomoc ze strony państwa. Organ rentowy słusznie zauważył nie chodzi o jakikolwiek przestój w prowadzeniu działalności, ale przestój wywołany pandemią. W przywołanym przez pozwanego projekcie ustawy wprowadzającej prawo do świadczenia postojowego wskazano m.in., że osoby prowadzące pozarolniczą działalność „są narażone na niestabilność, a nawet całkowitą utratę przychodów z powodu pandemii COVID-19, ze względu na brak zleceń lub zamówień, czy rezygnację z realizowanych lub zawieranych umów”, i dla takich przedsiębiorców przewidziano wsparcie finansowe w postaci świadczenia postojowego. W ocenie Sądu Okręgowego, ubezpieczony nie należy do tego grona. Jak sam bowiem przyznał w toku postępowania, specyfika jego działalności powoduje, że nie osiąga przychodów z prowadzonej działalności regularnie, lecz z kilkumiesięcznym opóźnieniem. Potwierdzeniem powyższego są przedłożone w toku postępowania dokumenty dotyczące rozliczeń podatkowych ubezpieczonego za minione lata (2018, 2019). Sąd ocenił, że odroczenie zapłaty za świadczone przez ubezpieczonego usługi nie jest tożsame z brakiem przychodów, albowiem finalnie ubezpieczony przychód ten otrzyma i rozliczy w kolejnych miesiącach. Niemniej istotne było, że ubezpieczony wykazując zerowy przychód w miesiącach poprzedzających złożenie wniosku o świadczenie postojowe, nie spełnił warunku obniżenia przychodów o 15%. Sąd Okręgowy ocenił, że w realiach przedmiotowej sprawy brak podstaw prawnych umożliwiających przyznanie świadczenia postojowego.

Apelację od wyroku wywiódł wnioskodawca.

Wnioskodawca zaskarżył wyrok w całości, a w uzasadnieniu podkreślił, że Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił kluczowych elementów wpływających na stan faktyczny oraz wyciągnął błędne wnioski z podanych faktów, co wpłynęło na sentencję wyroku. Zdaniem apelującego, Sąd Okręgowy błędnie przyjął, że epidemia COVID-19 nie wpłynęła na przychody ubezpieczonego z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, a jedynie „odroczyła” jego dochody, a zatem nie przysługuje mu świadczenie postojowe. Apelujący wskazał, że jego działalność została praktycznie zablokowana od marca 2020 r. (początek pandemii) do grudnia 2020 r. (kwarantanna narodowa). Podniósł, że w ustalonym stanie faktycznym uwzględniono dane o przychodach z roku 2018 i 2019 oraz okresu styczeń – marzec 2020, natomiast nie uwzględniono braku przychodów w kolejnych miesiącach 2020. W związku z pandemią firma ubezpieczonego nie była w stanie planować i zrealizować projektów szkoleniowych w okresie styczeń – wrzesień 2020 r. (zerowy przychód od klientów). Jedyne przychód udało się osiągnąć we wrześniu 2020 r., w okresie wyhamowania pandemii. Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie odwołania.

Sąd Apelacyjny rozważył sprawę i uznał, że apelacja jest niezasadna.

Stan faktyczny sprawy jest bezsporny i jako taki w całości został zaaprobowany przez Sąd drugiej instancji. Spór w sprawie zasadza się natomiast na interpretacji prawa materialnego - ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 374), w szczególności czy ubezpieczony J. B. spełnił przesłanki niezbędne do przyznania świadczenia postojowego.

Należy wskazać, że wprowadzenie świadczenia postojowego jako rekompensaty utraty przychodów z wykonywanej działalności, miało na celu zminimalizowanie negatywnych skutków ekonomicznych rozprzestrzeniania się COVID-19, które odczuły między innymi osoby prowadzące działalność gospodarczą. Świadczenie to przysługuje, gdy w następstwie COVID-19 doszło do przestoju lub obniżenia przychodów z działalności gospodarczej. Świadczenie postojowe ma charakter szczególny. Stan epidemii został wprowadzony rozporządzeniem Ministra Zdrowia z 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze RP stanu epidemii (Dz.U. z 2020 r., poz. 491 ze zm.), zaczął obowiązywać od 20 marca 2020 r. W tym czasie wydano szereg przepisów zawierających różnego rodzaju ograniczenia. Na podstawie § 5 pkt 1 ppkt 1b rozporządzenia Ministra Zdrowia z 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. z 2020 r., poz. 433) wprowadzono ze skutkiem natychmiastowym; z dnia na dzień wstrzymano prowadzenie działalności gospodarczej związanej z

organizacją, promocją lub zarządzaniem imprezami, takimi jak targi, wystawy, kongresy, konferencje, spotkania, włączając działalności polegające na zarządzaniu i dostarczaniu pracowników do obsługi terenów i obiektów, w których te imprezy mają miejsce (ujętej w Polskiej Klasyfikacji Działalności w podklasie 82.30.Z).

W sprawie wątpliwa kwestia dotyczy rozumienia normy zawartej w art. 15zq ust. 4 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 374). Zgodnie z art. 15zq ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy osobie prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, zwanej dalej "osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą" - przysługuje świadczenie postojowe. Zgodnie z art. 15zq ust. 3 cyt. ustawy świadczenie postojowe przysługuje, gdy w następstwie wystąpienia COVID-19 doszło do przestoju w prowadzeniu działalności, odpowiednio przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą albo przez zleceniodawcę lub zamawiającego, z którymi została zawarta umowa cywilnoprawna. Nadto, zgodnie z art. 15zq ust. 4 cyt. ustawy osobie prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą świadczenie postojowe przysługuje, jeżeli rozpoczęła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej przed dniem 1 kwietnia 2020 r. i: nie zawiesiła prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz jeżeli przychód z prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o świadczenie postojowe był o co najmniej 15% niższy od przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc (...).

Organ rentowy, jak również Sąd I instancji wywodziły, że właściwą formą wykładni wyżej wymienionego przepisu jest wykładnia literalna, co oznacza, że przedsiębiorca, który wykazał zerowy przychód w miesiącach poprzedzających złożenie wniosku o świadczenie postojowe, nie spełnił warunku obniżenia przychodów o 15%. W ocenie Sądu Apelacyjnego, ten wywód prawny jest trafny, ponieważ prowadzi do wniosku, że jednoznacznym zamiarem ustawodawcy było przyznanie pomocy publicznej o charakterze finansowym osobom określonym w cytowanym wyżej przepisie, a zatem takim, które nagle i nieoczekiwanie utraciły dochody na skutek pandemii i w okresie pandemii.

W analizowanym przypadku nie budzi wątpliwości, że ubezpieczony w istocie nie uzyskiwał dochodów w miesiącach poprzedzających złożenie wniosku o świadczenie postojowe. Ubezpieczony złożył wniosek w kwietniu 2020 r. a z przedstawionych przez niego dowodów wynika, że zarówno w lutym jak i marcu 2020 r. osiągnął przychód zerowy. Jednak należało mieć na uwadze, że brak dochodów w tamtych miesiącach nie miał związku z pandemią, lecz charakterem prowadzonej działalności. Ubezpieczony przyznał, że specyfika jego działalności powoduje, że nie osiąga on przychodów z prowadzonej działalności regularnie. Z przedstawionego przez ubezpieczonego wykresu struktury przychodów w latach 2018 i 2019 r., a zatem jeszcze przed pandemią wynika, że w 2018 r. osiągał przychody w okresie od kwietnia do sierpnia, zaś w 2019 r. w miesiącach maj, czerwiec, lipiec, październik i grudzień. A zatem również w poprzednich latach nie uzyskiwał dochodów w okresie od stycznia do marca. Ubezpieczony zatem nie został dotknięty skutkami epidemii w sposób nagły i nieoczekiwany, bowiem prowadząc działalność gospodarczą już wcześniej nie uzyskiwał tym okresie żadnych dochodów, a więc nie oczekiwał ich również w roku pandemii.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że intencją ustawodawcy, w pierwszej kolejności była pomoc tym osobom, które wskutek pandemii, nagle i nieoczekiwanie utraciły dochody z prowadzonej przez siebie działalności. Ubezpieczony nie należał do tego kręgu, ponieważ zwykle w okresach wiosennych każdego roku, jego działalność nie generowała zysku. Wymaga zaznaczenia, że świadczenie postojowe przyznawane jest jako świadczenie szczególne, bowiem uzasadnione szczególnymi, wyjątkowymi okolicznościami, to jest spadkiem przychodów wywołanym wystąpieniem COVID-19 i ogłoszeniem stanu epidemii w określonym czasie. W przypadku świadczenia postojowego, o którym mowa w art. 15zq ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych nie chodzi o jakikolwiek przestój w prowadzeniu działalności. Ustawodawca za nadrzędne i wymagające interwencji pomocowej państwa, uznał nagle zaistnienie przestoju w prowadzeniu działalności w następstwie wystąpienia COVID-19 (art.

15zq ust. 3) prowadzące do spadku lub utraty przychodów. W dalszej kolejności określił dodatkowe warunki przestoju, które kwalifikują do przedmiotowego świadczenia.

Należy przyznać rację ubezpieczonemu, że został finansowo dotknięty skutkami pandemii, ale dopiero w późniejszym okresie, a zatem powinien poszukiwać innych źródeł pomocy, oferowanej kategorii podmiotów, których działalność jest zbliżona do działalności ubezpieczonego. Sąd Apelacyjny zgadza się z poglądem prawnym, że przepisy ustawy należy interpretować celowościowo, ale właśnie tego rodzaju interpretacja prowadzi do wniosku, że w pierwszej kolejności ustawodawca gwarantował pomoc Państwa tym podmiotom, które nagle, z dnia na dzień odczuły skutki pandemii.

Konkludując powyższe rozważania, Sąd II instancji doszedł do konstatacji, iż wyrok Sądu Okręgowego odpowiada prawu, a zatem na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację. O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Apelacyjny orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy wyrażoną w art. 98 k.p.c. oraz w zgodzie z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265 j.t.).

Romana Mrotek Jolanta Hawryszko Urszula Iwanowska